

**RAJAMÄEN
TEHDASYHDYSKUNNAN ASUINALUEEN
SISÄTILOJEN INVENTOINTI 2004**

**OSA II
SISÄTILOJEN
INVENTOINTISELVITYS**

08.06.2004
arkkitehdit mustonen ky

Työn tilaaja

Nurmijärven kunnan maankäytön osasto
Arkkitehti Nina Välkepinta (yhteyshenkilö)

Työn tekijät

Arkkitehti Tapani Mustonen, SAFA
Arkkitehti Olli Helasvuo
Arkkitehti Niina Vainio

arkkitehdit mustonen ky
Kalliolanrinne 4 A 10, 00510 Helsinki
puh. 09-8253 1220, fax. 09-6811 2111
arkkitehdit@mustonen.inet.fi

JOHDANTO

Rajamäen tehdasyhdyskunnan asuinalueen sisätilainventointi on tehty Nurmijärven kunnan maankäytön osaston tilauksesta. Inventointitarve syntyi Alkon entisen asuinalueen rakennusten siirryttyä vuonna 2003 Nurmijärven kunnan omistukseen. Inventointi- ja arvottamistyön ovat arkkitehdit Mustonen ky:ssä tehneet arkkitehdit Tapani Mustonen, Olli Helasvuo ja Niina Vainio. Tilaajan puolelta työtä ovat ohjanneet ja valvoneet kaavoitusinsinööri Jouko Riipinen ja kaava-suunnittelija, arkkitehti Nina Välkepinta. Inventoinnin pohjana on ollut FM Henrik Wagerin vuonna 2003 suorittama sisätilojen inventointikartoitus, jossa kartoitettiin kunnan omistukseen siirtyneet rakennukset ja selvitettiin tarkemmin inventoitavat sisätilakohteet.

Varsinainen inventointityö tehtiin pääosin helmikuussa 2004. Rakennuksista täytettiin tässä yhteydessä kerros- tai asuntokohtaiset inventointikortit ja joistakin huonetoiloista tarpeen vaatiessa omat huonekohtaiset inventointikorttinsa. Samalla asuntojen tärkeimmät yksityiskohdat valokuvattiin. Tausta-aineistosta, inventointikorteista ja -valokuvista koottiin tämän aineiston osa I, inventointikansiot, joihin voi tutustua Nurmijärven kunnan maankäytön osastolla.

Tehtyjen sisätilainventointien ja arkistotutkimusten pohjalta kirjoitettiin inventointikansioiden sisällöstä tämä sanallinen yhteenveto, joka muodostaa aineiston toisen osan.

Työn yhteenvetona laadittiin sisätilojen arvottamis- ja kunnostusperiaatteista raportti, jossa paneudutaan rakennusten sisäosien sanalliseen arvottamiseen ja kunnostuksen ohjaamiseen ja esitetään eri rakennuksista/ rakennusryhmistä sisätilojen numeerinen arvotus. Se muodostaa aineiston osan III.

Sisätilainventoinnissa ja loppuraportissa käytettävä rakennus- ja rakennustyyppikohtainen jaottelu sekä nimitykset ja numerointi perustuvat Nina Välkepinnan tekemään Rajamäen tehdasyhdyskunnan asuinalueen inventointi- ja arvotusraporttiin 1.9.2003.

Inventoinnin kenttätyövaihetta edelsi arkistotutkimus. Pääasiallisena arkistolähteenä olivat Oy Alkoholiliike Ab:n, sittemmin Oy Alko Ab:n piirustusarkistosta Nurmijärven kunnan haltuun rakennusten mukana 2003 siirtyneet piirustukset. Raporteissa esiintyvä piirustusaineisto on, jos ei toisin mainita, tästä arkistosta. Osan pohjapiirroksista on Nina Välkepinta piirtänyt em. arkistosta löytyneen aineiston pohjalta.

Lopullinen sisätilainventointiaineisto muodostuu kolmesta osasta:

OSA I INVENTOINTIKANSIOT

Inventoinnin pohja-aineisto:

- kopiot muiden inventointien rakennuskohtaisesta materiaalista
- 1/100 kopiot rakennusten pohjapiirroksista, lisäksi mahdollisia vanhempia vaiheita 1/200
- kopioita arkistosta löytyneistä detalji- ja muutospiirustuksista sekä piirustusluetteloista

Inventointimateriaali:

- rakennuksissa täytetyt inventointikortit
- tulostekopiot inventointivalokuvista

OSA II SISÄTILAINVENTOINTI

Inventointiaineiston pohjalta kirjoitettu yhteenveto

OSA III SISÄTILOJEN ARVOTTAMINEN JA KUNNOSTUSPERIAATTEET

Sisätilojen arvottamista ja kunnostusperiaatteita esittelevä loppuraportti

SAUNA, SAUNATIE 7 RAK. 42

Antero Pernajan suunnittelema saunarakennus on valmistunut vuonna 1954. Rakennuksessa sijaitsevat koko asuinaluetta palvelleet yleiset saunat. Alueen asuinrakennuksiin ei saunoja alun perin ole tehty ja niitä on hyvin vähän myöhemminkään lisätty.

Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on pääsisäänkäynti, siihen liittyvä hallitila valvojan koppeineen sekä kaksi suurta yhteissaunaa. Toisessa kerroksessa on kaksi tilaussaunaa. Molemmissa löylyhuoneisiin liittyy kaksi pesu- ja pukuhuonetta. Rakennuksen kolmannessa kerroksessa on kolme asuntoa.

HUONEJÄRJESTYS

Rakennuksen huonejärjestys on säilynyt alkuperäisenä. Myös huoneiden käyttötarkoitus on säilynyt suurimmaksi osaksi. Suurin muutos on tapahtunut ensimmäisen kerroksen saunassa 1, joka toimii nykyään valokuvalaboratoriona. Näistä tiloista pukukaapit ja muu kiinteä sisustus on pääosin poistettu.

MATERIAALIT

Lattiat

Porras ja välitasanteet ovat mosaiikkibetonia messinkisin jakolistoin (ks. kuvat 42). Tuulikaapissa on mattosyvennys, jonka reunalistat ovat kromatut.

Ensimmäisen kerroksen hallissa ja tuulikaapissa on alkuperäinen tiililattia. Kahta väriä olevat tiililaatat, keltävä ja punertava, muodostavat lattiaan vinoraidoituksen (ks. kuvat 42/1). Tiililattia on säilynyt hyväkuntoisena. Molemmissa Tuulikaapeissa on alkuperäinen mattosyvennys.

Molemmissa saunoissa ja wc-tiloissa on lattiamateriaalina vanha kuusikulmainen lattiaklinkkeri.

Toisen kerroksen saunoissa on eteisessä ja pukuhuoneissa vanha muovimatto, joka on nostettu seinille. Pesuhuoneissa ja löylyhuoneessa on nastapintainen lattiaklinkkeri. WC-tiloissa on vanha kuusikulmainen lattiaklinkkeri.

3.krs:n asuntojen A ja B lattiamateriaalina on muovimatto. B:n muovimatto on uusi, A:n vanhempi. Asunnossa C on vanha, mahdollisesti alkuperäinen linoleum-lattia. Asuntojen A ja C WC-tilojen lattioissa on vanha kuusikulmainen lattiaklinkkeri, asunnossa B muovimatto.

Ullakon ja kellarin lattia on betonia. Kellarin lattia on maalattu.

Seinät

Seinät ovat yleisesti rapattuja ja maalattuja, asunnoissa myös osittain tapetoituja.

Vanha 15x15 laatoitus ohuella saumalla ja kulmapyörityksellä on tallella saunojen pesuhuoneissa ja vessoissa altaan taustana. Myös 3.krs:n asunnossa B on keittiön taustalaatoitus säilynyt alkuperäisenä. Ensimmäisen kerroksen saunan 1 pesuhuoneessa on kahta eriväristä laattaa. Laatoitusta on paikkailtu myöhemmin.

Löylyhuoneissa on mäntypaneeli, osittain sementtikuitulevy.

Toisen kerroksen pukuhuoneissa osalla naulakoista on lakattu sormipaneelitausta (ks. kuvat 42/2).

Alakatot

Alakatot ovat yleensä hienorapattuja ja maalattuja. Pesu- ja löylyhuoneiden katossa on mäntypaneeli.

SISÄOVET JA NIIDEN HELAT

Käyntiovet

Ovet ovat kaikki alkuperäisiä. Ovet ovat pääosin lakattuja. Helat ovat lähes aina säilyneet, vain saunan 1 käyntioven painike ja porrashuoneen tuulikaapin ovipumput on vastikään uusittu. Wc:n ovissa on käytössä yhdistetty lukko/painikekilpi-tyyppi (ks. kuva 42/3/1).

Porrashuone: (ks. kuvat 42)

Tuulikaapin lasiovet ovat lakattua tammea. Vedinten rungot ovat niklattua putkea, puuosat lakattua tammea.

Asuntojen ja saunojen käyntiovet ovat lakatut viilupintaiset huulitetut laakaovet. Heloituksena pukinsarvipainikkeet, vanhat niklatut postiluukut, nimikilvet ja soittokellot.

1.krs (ks. kuvat 42/1)

Hallin pääsisäänkäynnin lasiovet ovat lakattua tammea. Vedinten rungot ovat niklattua putkea, puuosat lakattua tammea, kuten porrashuoneen tuulikaapissa. Vanhat Abloy-ovipumput.

Saunojen käyntioivissa on toisella puolella petsattua ja lakattua sormipaneelia, toiselta puolelta ovet ovat maalattuja profiloimattomia peiliovia. Tunnusnumerot ovat niklattua messinkiä.

Wc:n ovet ovat petsattuja ja lakattuja uralaakaovia. Tunnusnumerot ovat niklattua messinkiä. Pukinsarvipainikkeet.

Valvojan kopin ovi on kuten wc:n ovet, paitsi ikkunalisena. Ovessa ei ole painiketta, ainoastaan lukko.

Pesuhuoneen ja löylyhuoneen ovet ovat lakattuja paneeliovia.

2.krs (ks. kuvat 42/2)

Eteisen ovet ovat maalattuja uralaakaovia, pesuhuoneen ovi on maalattu profiloimaton peiliovi, löylyhuoneen ovi taas käsittelemätön paneeliovi.

3.krs (ks. kuvat 42/3/1,2 ja 3)

Asunnoissa on maalatut uralaakaovet pukinsarvipainikkeilla.

Ullakko (ks. kuvat 42/4)

Metallinen maalattu palo-ovi jossa kromi/bakeliitti-vedin.

Kellari (ks. kuvat 42/0)

Metalliset maalatut palo-ovet ja kromi/bakeliitti vetimet. Profiloimattomat maalatut peiliovet paneelipeilein, kromatut vetimet, kahta eri tyyppiä. Maalattu uralaakaovi.

Komeron ovet

3.krs:n asunnoissa on maalatut uralaakaovet vanhoin heloin, pukinsarvipainikkeet.

IKKUNAT

Ikkunat ovat alkuperäiset, yleensä maalatut sisään-sisään aukeavat. Pukinsarvipainikkeet ovat alkuperäiset. Ikkunalaudat ovat yleisesti hiottua valkobetonia.

Ensimmäisen kerroksen hallin pääsisäänkäynnin ikkunat ovat lakattua tammea. Suurimmat ruudut ovat yläsaranoituja.

Valvojankopissa on kiinteä sisäikkuna lakatusta tammea.

Saunojen ikkunoiden sisälasit ovat aaltolasia läpinäkyvyyden ehkäisemiseksi.

Toisen kerroksen pohjapiirroksen mukainen kuusikulmainen ikkuna on vain saunassa B (ks. kuva 42/2).

LISTAT JA VUORILAUDAT

Listat ovat pääosin alkuperäiset. Klinkkerilaattalattioihin liittyy vastaava laattajalkalista. Asunnoissa on kaksiosaiset jalkalistat.

Ovien vuorilistojen käsittely on yleensä sama kuin ovissa paitsi porraskäytävän viilupintaisissa käyntioivissa, joiden vuorilistat on maalattu.

KALUSTEET

Portaan kaide on lakattua koivua maalatuin teräspinnoin.

Ensimmäisen kerroksen hallin valvojan koppi on säilynyt ulkoisesti alkuperäisessä asussaan. Myös suurin osa sisustuksesta on tallella: laminaattipöytätasot puureunalistoilla, petsatut ja lakatut laatikostot ja hyllyt sekä pukukaappien avaintaulu.

Hallin irtokalusteista on jäljellä yksi alkuperäinen Domus-tuoli. Asunto B:n asukkaan mukaan tuoleja oli aikanaan enemmän.

Hallin seinällä on vanha hiottu peili ja siihen liittyvä puinen peilihylly. Hylly on kannatettu ohuin metallikonsolein. Samanlaiset hyllyt löytyvät toisen kerroksen pukuhuoneista.

Miesten ja naisten wc:issä on alkuperäiset lavuaarit. Naisten wc:ssä on alkuperäinen naulakkokoukku.

Saunan 2 pukuhuoneen lakatut pukukaapit ovat säilyneet. Kaapeissa on mäntyrunko, ovet ovat koivuviilupintaiset mäntyreunalistoin. Ovissa on teräksiset numerokilvet ja pyöreät tuuletusreiät. Jalat ovat maalattua metalliputkea. Myös kaappien sisäosat ovat säilyneet alkuperäisinä.

Pukuhuoneessa on seinällä yhtenäinen maalattu selkänöja, joka saattaa olla alkuperäinen. Sen sijaan puku- ja pesuhuoneen penkit ja löylyhuoneen lauteet ovat uudemmat.

Saunan 1 pukukaapit ja muu kiinteä sisustus on pääosin hävitetty.

Toisen kerroksen saunojen pukuhuoneissa on vanhat kromatut naulakot. Osassa pukuhuoneista on naulakon taustana seinällä lakattu sormipaneeli lakatuin reunalistoin.

Pukuhuoneissa on vanhat hiottu peilit. Peilien alla on ollut samanlaiset lakatut peilihyllyt metallikonsolein kuin ensimmäisen kerroksen hallissa, joista vain osa on jäljellä. Osan kannattimet on vaihdettu ja osassa on jäljellä vain kannakkeiden kiinnitysäljet.

Pesuhuoneissa on jäljellä vanhat kromatut suihkuverhotangot ja verhokiinnikkeet.

Yhdessä pukuhuoneessa on muita vanhempi leveä penkki.

Saunoissa on käytössä vanhoja Hackman Sorsakosken teräsämpäreitä.

Wc:iden lavuaarit ja wc-istuimet ovat alkuperäiset.

Kolmannen kerroksen asunnoissa on vanhat naulakot. Asunnoissa A ja C on lakatut pyöreät puurimat

valetuin kevytmetallikannakkein, asunnossa B puurimat taivutetuin vanerikonsolein. Molemmat naulakot ovat todennäköisesti alkuperäiset (ks. kuvat 42/3/1, 42/3/2 ja 42/3/3).

KEITTIÖT JA KEITTIÖKAAPISTOT

Asunnoissa B ja C on alkuperäiset maalatut rimalevykaapistot. Kaapistot ovat näyttävät ja hyväkuntoiset. Ovissa on puuvetimet, asunnossa C lakatut ja asunnossa B maalatut oven väriin. (ks. kuvat 42/3/1 ja 42/3/3)

Asunnon A keittiönkaapistot ovat 1970-luvulta.

VALAISIMET JA SÄHKÖKALUSTEET

Porrashuoneessa on alkuperäiset opaalilasivalaisimet. Valaisimia on kahta eri tyyppiä. Matalampi kupuvalaisin ja korkeampi, alaspäin hieman kapeneva kupuvalaisin. (ks. kuvat 42)

ensimmäisen kerroksen hallissa on alkuperäiset matalat sylinterivalaisimet. (ks. kuvat 42/1)

1. ja 2.krs:ten saunoissa ja vessoissa sekä ullakolla ja kellarissa on vanhat posliinikantaiset pallovalaisimet. toisen kerroksen saunassa B osa valaisimista on vaihdettu uudempiin. Kellarissa osa kuvuista puuttuu.

3.krs:n asunnoissa on eteisessä alkuperäiset ovaalit pallovalaisimet. Asunnon A keittiössä on alaspäin hieman kapeneva, pyöreähkö riippuvalaisin, joka ajallisesti voi olla alkuperäinen (ks. kuva 43/3/1).

Alkuperäiset valokatkaisijat ja pistorasiat ovat pääosin säilyneet.

PATTERIT JA IV-KALUSTEET

Lämpöpatterit ja patteriventtiilit ovat alkuperäiset. Ensimmäisessä kerroksessa ja toisen kerroksen pukuhuoneiden seinäsyvennyksissä on Högforsin Teho-valurautaradiaattorit, toisen kerroksen pesuhuoneissa uritetut levytatterit. Porrashuoneessa ja toisen kerroksen saunojen eteistiloissa ja 3.krs:n asunnoissa on urittamattomat levytatterit. Asunnossa C on alkuperäiset venttiilit, asunnoissa A ja B on vanhat termostaatit.

ULLAKKO

Ullakon seinät ovat tiilipintaiset. Vesikatonaluslaudointu on näkyvissä. Lattia on käsittelemätöntä betonia. Ullakon tuuletus tapahtuu rakennuksen päädyistä keraamisten salaojaputkien kautta, joita on yhdeksän ryhmiteltyinä neliömuodostelmaan (ks. kuva 42/4).